

משל ונמשל...

"והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את-משנה התורה הזאת וגו'. והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את-ה' אלקיו לשמר את-כל -דברי התורה הזאת" (דברים יז, יח-יט).

”הקונה ספר תורה כחוטף מצוה מן השוק”

- הביאור הוא - אדם האוהב את המלך ומעוניין לקיים את מצוותיו בשלימות, לוקח לתוך ביתו את אחד משומרי המלך כדי שישגיח עליו באופן תמידי וידאג לכך שהוא לא יעבור על מצוות המלך, אלא יעבוד אותו בלב שלם.

עצם הבאת השומר אל הבית פנימה מוכיחה על רצונו הכנה של אותו אדם לעבוד את קונו, כי הוא מטיל על עצמו שמירה מעולה וקפדנית, בעוד שאר בני האדם נזהרים מאד מלהפגש עם שומרים אלו, פן הללו ישימו לב שהם אינם מקיימים את המצוות בדייקנות, והם יענשו על כך.

מסביר החתם סופר :

חז"ל אמרו במסכת מנחות (דף ל ע"א) שהקונה ספר תורה כחוטף מצוה מן השוק. ויש לפרש את כוונתם לשבת. בתורה כתובות כל המצוות. והנה, ודאי שמי שכוונתו לעבור ח"ו עבירות, לא יביא את התורה שכתובות בה האזהרות של ה' לביתו, שהרי ספר התורה יהיה עדות על רוע מעשיו.

לכן, עצם הבאת ספר התורה לבית הינה עדות על טיב מעשיו ועל כוונתו ומאמציו לקיים את כל המצוות. וזהו שאמרו חז"ל שהוא כחוטף מצוה מן השוק, דהיינו שהוא חוטף כל מצוה ומצוה ומביאה לביתו כדי להשגיח עליה ולקיימה כפי רצונו של ה' יתברך.

זהו פירוש לשבח, פירוש המצביע על מעלתו של אדם הקונה ספר תורה ועל התועלת הרוחנית שהוא מפיק מכך.

<i>שׁוֹמֵר תּוֹרָתוֹ אֶת־עַצְמוֹ יִשְׁמָר וְאֶת־בְּרִיתוֹ יִבְרָךְ. אֵלֹהֵינוּ יִשְׁמְרֵנוּ וְיַבְרַכְנוּ. הַחֲסִידִים יִשְׁמְרוּ אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה וְעַתְּמָה יִבְרַכְנוּ. הַחֲסִידִים יִשְׁמְרוּ אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה וְעַתְּמָה יִבְרַכְנוּ. הַחֲסִידִים יִשְׁמְרוּ אֶת־תּוֹרַת־יְהוָה וְעַתְּמָה יִבְרַכְנוּ.</i>

מכותלי בית המדרש בימי שישי ושבת

* **ביום שישי בבוקר** שיעור עם מורנו הראש ישיבה מהשעה: 13.20 - 11.15 במסכת **בבא מציעא**, ואחרי כן תפילת מנחה. ^[מקור:החצון הקדושמוסר]

* **בליל שבת** שיעור בשעה: 21.30 - 22.30. **הצבור היקר והקדוש מוזמן להגדיל תורה.**

* **וביום השבת**: אחרי תפילת הנץ מתקיים שיעור בהלכה - בהלכות ציצית סימן כ', עם הסברים למעשה ע"י מורנו ראש הישיבה (קידושא רבה אחר התפילה). **הצבור היקר והקדוש מוזמן להגדיל תורה.**

* **בשבת** בין השעות: 17.00 - 15.30 - שיעור כחצי שעה חומש עם פירוש הרמב"ן, ואחרי כן ב"י ושו"ע, ע"י מורנו ראש הישיבה. ואחרי כן בשעה 17.00 תפילת מנחה. **הצבור הקדוש מוזמן להגדיל תורה ולהאדירה.**

דבר המערכת.

עמוד התפילה...

* **אי"ה מדי יום מתקיים מנין בשחרית יחד עם בחורי הישיבה הגבוהה בוגרי ישיבות קטנות מצטיינים.**
הצבור היקר והקדוש מוזמן.
קורבנות ב: 6.55. ישתבב ב: 7.30.
* **וכן מדי שבת, קורבנות ב: 7.15.**

אבות ו בנים

אי"ה מדי שבת קודש, אחר תפילת מנחה בשבת קודש, מתקיים לימוד של **אבות ו בנים** בבית מדרשונו. **הצבור הקדוש מוזמן לטעום ולהגדיל תורה ולהאדירה.**

בס"ד, שיעור תורה בקרית חיים...

כמו כן, הננו שמחים להודיע לציבור הקדוש, שמתקיים שיעור ע"י מורנו ראש הישיבה שליט"א מדי שבוע ביום שני בקרית חיים מערבית ברח' אברבנאל (בבית הכנסת הלבן-הקרוב לים) בהלכות שבת, מספר בן איש חי, **הציבור היקר והקדוש מוזמן להגדיל תורה ולהאדירה.**

רואים ישועה והצלחה!!!

המעוניינים לתרום לאחת מסעודות הישיבה - לעלו נשמת נפטרים, לרפואה, להצלחה, לזוג הגון, לזרע של קיימא או הצלחה בכל העניינים, התרומה לישיבה בִּסְךְ - 200 ש"ח. **ויהי רצון שבזכות החזקת התורה הקדושה, שתבורכו בכל מילי דמיטב. לתיאום בט"ל: 9847363 - 04. או דרך בנק הדואר, מס' החשבון בבנק הדואר - 2598156.**

זמני התפילות והשיעורים בימי החול לציבור הקדוש.

אי"ה, בבית מדרשונו מתקיים מדי יום בשחרית תפילה כותיקין. להלן זמני הנץ החל משבת "שופטים, כי תצא"

יום	עלות השחר	שליח ותפילין	נץ
ש	4:43:45	5:08:45	6:02:30
א	4:44:45	5:09:45	6:03:15
ב	4:45:30	5:10:30	6:03:45
ג	4:46:30	5:11:15	6:04:30
ד	4:47:15	5:12:00	6:05:15
ה	4:48:15	5:12:45	6:05:45
ו	4:49:15	5:13:45	6:06:30
ש	4:50:00	5:14:30	6:07:15
א	4:51:00	5:15:15	6:07:45
ב	4:51:45	5:16:00	6:08:30
ג	4:52:45	5:16:45	6:09:15
ד	4:53:30	5:17:30	6:09:45
ה	4:54:15	5:18:15	6:10:30
ו	4:55:15	5:19:15	6:11:15

מנחה: 18.00.
ערבית ראשונה: 19.55.
ערבית שניה: 22.00

המעוניינים לזכות לתרום ל"זכוי הרבים", ע"י הוצאת עלון זה לאור, ע"י תרומה לישיבה בסך - 200 ש. עם אפשרות לפרוסום, לעלוי נשמת או להצלחה בכל העניינים, או בחסות שתפורסם. אפשר לצור קשר עם המערכת בט"ל - 182434-0527 המעוניינים לתרום להחזקת המוסדות: מס' חשבון בנק הדואר - 2598156 תזכו למצוות.

בס"ד

עליון
686
דו שבועי

מקור
הברכה
חכמה ומוסר

עלון בעניני פרשת השבוע, מוסר, הלכה, ואגדה. בראשות הרה"ג **אברהם טוויל הכהן** שליט"א ראש הישיבה הגבוהה לבוגרי ישיבות קטנות מצטיינים וכולל אברכים - **"חכמה ומוסר"**. פעיה"ק רכסים ת"ו, רח' התאנה 2 טל' - 9847363 - 04.

פרשת שופטים.
"השופט האישי"

פעם פגש הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל, ראש רשת ישיבות נוההרדוק, ברב קשיש, משרידי הדור הקודם, שלמד בשעתו בישיבת וולוז'ין, אם הישיבות. וסח לו, שעוד, זוכר את ביקורו של הגאון הצדיק רבי איצלה בלאזר זצ"ל, רבה של פטרבורג הבירה ומגדולי תלמידי הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל, מייסד תנועת המוסר. זוכר הוא שכיבדוהו לשאת דברים בפני בני הישיבה, ודרשתו הקצרה הדהימה כל כך, שנשארה חרותה בזכרונו עשרות שנים!

וכך אמר: וולוז'ין עיירה קטנה היא, שחייה מתנהלים על מי מנוחות אבל אם כיהנתי כרב בפטרבורג הבירה. אם אחד מכם ייקלע למטרופולין, ישתאה למראה השוטרים הרבים הניצבים בכל קרן רחוב. תושבי הכרך הגדול ממהרים בחיפזון, רצים איש לעסקיו למסחרו. היחידים החובקים ידיים, מתנהלים לאיטם ומטיילים להנאתם, הם השוטרים.

והיה כי ישאל: "מדוע אין הם עובדים?"

יענוהו: "אדרבה, זו עבודתם!"

יתמה: "מי המטורף המוכן להעניק משכורת עבור אפס מעש?!"

ישיבוהו: "אתה האיש. שכן השוטרים מקבלים משכורתם מקופת הציבור, מהמיסים שאתה משלם..."

מיד יכעס ויקצוף: "מי צריך אותם, למי הם נחוצים! יש לפטרם, ולחסך בכך הון רב!"

אך מובן שכעסו אינו מוצדק. שכן גם אם הוא אזרח הגון וישר דרך, שמעודו לא גנב ולא גזל. אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ורוצה בטובתם. אבל חייב הוא להבין שיש בחברה גם גנבים ושודדים, ואף ליסטים ורוצחים. יש מחרחרי ריב ומלבי מהומות, ואלמלא השוטרים - היו מערערים את סדרי החיים, גונבים וחומסים ופורעים פרעות. וכבר אמרו רבותינו: הווי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה של מלכות - איש את רעה, חיים בלעו.

מאחר וכך - הוסיף ושאל בניגון של קושיא - הן יש מקום לשאלה ולתמיהה: מדוע זקוקים למשגיח... בישיבה?? הרי בישיבה כולם אהובים ובורוים, כולם רוצים ללמוד ולהתעלות, מדוע יש בה צורך במשגיח?...

כך שאל - וירד מן הבימה, מותיר את השאלה לנסר בחלל...

היש פלא בכך שדרשה זו הותירה את רישומה ונזכרה עשרות שנים?!

ובאמת, מה התשובה?

התשובה היא - אמר רבי אברהם יפהן זצ"ל - שההנחה היתה שגויה. השוטרים לא נועדו להרתיע את הגנבים. עליהם הם רק מקשים את החיים. ועובדה היא, שהגניבות לא פסקו. האמת היא שהשוטרים נועדו להרתיע אנשים ישרים לבל יתפתו לשלוח יד בממון חבריהם, ולא יצטרפו אל הגנבים. להשפיע על יצרם לבל יעמידם במבחן! וכאותו פיתגם ידוע שאת הדלת אין עלים מפני הגנבים - הללו יודעים לפרוץ גם דלתות נעולות! את הדלת נועלים כדי שלא להעמיד במבחן אנשים הגונים...

לפיכך יובן מדוע גם בישיבה הקדושה, בה כולם אהובים ובורוים, ורוצים ללמוד ולהתעלות, יש צורך במשגיח שיפקח שהרצונות יתממשו וההתמדה אכן תשרור. כי בישיבה בה אין רוצים ללמוד - משגיח לא יעזור...

ולפיכך - וזה העיקר - יובן כי כל אדם צריך לפקח על עצמו, להעמיד כביכול "משגיח" על גביו, שיראה ויבחן האם רצונותיו הטובים באים לידי מימוש ויישום. וזהו שנאמר בתחילת הפרשה: "שופטים ושוטרים תתן לך", לעצמך, "בכל שעריך", בכל מעשיך ופעולותיך...

פרשת כי תצא.
"אסור לקחת סיכון!"

אירעו שלושה מקרים חמורים, אחד מהם הסתיים בדרך נס, השניים האחרים לא.

המדובר בנפילתם של עוללים רכים, בני שלוש שנים, מחלונות בתיהם. מקרה אחד הסתיים, כאמור, בנס. הילד נפל על עפר תיחוח שעובד לגינון, וניצל. היו מקרים בהם הואטה הנפילה על ידי חוטי כביסה של קומה תחתונה. אבל "לא בכל יום מתרחש נס" לא מעט אסונות אירעו, הן אסונות בנפש, והן פגיעות קשות שהסכו סבל רב וממושך, ה' ישמור וינצור.

לדיווח על התאונה מלווה בדרך כלל תיאור: הילד טיפס על כוננית שהונחה מתחת לחלון או עמד על מעקה מיטת הנוער, והתכופף החוצה. אותם הורים יקרים שהניחו שם את הכוננית, סמכו בוודאי על בגרותו של הילד בן השלוש ועל תבונתו הרבה, או שסתם כך, לא העלו בדעתם שהגרוע מכל יתרחש. תסמונת "לי זה לא יקרה". שאננות שכזו.

ובכן, ראשית לכל: עשיית מעקה היא חיוב מן התורה, שעליו נאמר: "ולא תשים דמים בביתך, כי יפול הנופל ממנו". התקנת סורגים, אינה הוצאה כה גדולה. ואם הזכרת העניין תביא להתקנת סורג אחד, שתמנע נפילה אחת ותציל נפש אחת - הצלנו בכך עולם מלא ודיינו!

אבל הסורגים אינם אלא דוגמא אחת מיני רבות. לא אחת קרה, שאם רחצה את תינוקה באמבט ולפתע צילצל הטלפון, או שתבשיל נחרך. היא רצה לכבות את הגז, וכשחזרה כבר היה מאוחר...

אסור לעיין בעלון זה בשעת התפילה, נא לשמור על קדושת העלון (גניזה).

^[1] אסור לעיין בעלון זה בשעת התפילה, נא לשמור על קדושת העלון (גניזה)

^[2] אסור לעיין בעלון זה בשעת התפילה, נא לשמור על קדושת העלון (גניזה)

פרשת כי תצא. המסך.

על מה שמכה, על שיווי משקלו של תינוק? על כך ש"לי זה לא יקרה", על "תורת ההסתברות" ואחוזי הסיכונים? והרי "בפיקוח נפש אין הולכים אחר הרוב", וחובה לחשוש שמא ואולי, ולא להסתכן כלל ועיקר!

ויש לנו לדעת, כי על כל מקרה של תאונה, רחמנא ליצלן, ישנם כמה וכמה מקרים של "כמעט תאונה". ואסור לקחת סיכון!

ואין הדברים אמורים רק לגבי תינוקות.

הסיכון של השארת תינוק לבדו באמבט דומה לסיכון של חבורת נערים הרוחצת לבדה בחוף מסוכן ללא פיקוח מציל, והסיכון של עולל המטפס על חלון ללא סורגים דומה לסיכון של מטיילים חסרי נסיון המעפילים על צוקים במדבר יהודה!

כשם שהדברים אמורים לגבי סיכונים גופניים, כך הם אמורים גם לגבי סיכונים רוחניים. הילד הוא פיקדון, אוצר יקר. הוא נתון לחינוך הטוב של הבית, מושפע מהדוגמא האישית של ההורים, מבית הספר. עד כאן הכל טוב ויפה. הוא חוזר הביתה, אוכל, ויוצא. לאן? אל הרחוב, לחברים. מי הם? מהי השפה השגורה בפיהם? שפה נקיה ומכובדת, או שפת רחוב זולה? מה מעשהיהם, היכן הם מבלים? ילד שיוצא סתם כך, אל הרחוב, האם אינו דומה לתינוק המטפס על שפת חלון, האם ההורים סומכים כאן על נס, או על "לי זה לא יקרה" - או שזו סתם שאננות בלתי מוסברת?

רבים הם ההורים האחראיים, "המתקינים סורגים"; מבררים עם מי הבן או הבת מתחברים, "**מסננים**" את החברה, **מנחים** את הילדים, **מפקחים** עליהם - ורואים ברכה בעמלם.

שהרי הילדים שלנו הם שתילים נפלאים, פירות לתפארת! ובכל גינה, אחד התפקידים העיקריים של הגנן הוא להשגיח שלא יתחברו צמחי בר וקוצי פרא עם הפרחים העדינים. ולנכש אותם, כדי לאפשר לפרחים הנפלאים לפרוח, האם ילדינו אינם ראוים ליחס של... **פרחים**?!...

שיחת מוסר שנאמרה בהיכל ישיבת "חכמה ומוסר" ע"י מורנו ראש הישיבה והכולל.

השיחה נאמרה בהקשר לספר "שערי תשובה".
שער ג פרק: כז.

תמונה של הצייר הולנדי אדווין לנדיר, המבין...

אומרים, שלסטיפלער זצ"ל בא

מישהו והתקין לו מזגן. הרב אמר, לא.

הרב לא הסכים לכך, והרב עקר אותו ממקומו, הרב לא רצה להנות בעוה"ז, אפילו מאוורר הוא לא הסכים לשים, למרות שהיה לו קשוי נשימה. הוא לא רצה שיהיה לו שייכות לעוה"ז, כי שייכות לעוה"ז פירושו ניתוק מהעולם ההוא! אי אפשר לשבת גם בעוה"ז וגם בעולם הרוחני, אין דבר כזה.

יש שחושבים שאפשר לרשת את שני העולמות, ואין דבר כזה. לא יכולים לחיות טוב גם בעוה"ז וגם בעוה"ב, מנסים מידי פעם לתפור את העולם הזה עם העולם הבא, מתי שיצליחו לחבר 'מלאך' ו'אדם' אז גם השיטה הזאת תצליח... בסה"כ למדרגה שלנו המזגן הוא טוב. כי למדרגה שלנו אם יש מזגן אנחנו לומדים יותר טוב, זו היא המדרגה שלנו.

מתי נדע שעלינו בדרגה, כשנרגיש שהמזגן מפריע לנו. ואז כשנתעלה כל כך, בטח ה' יקלקל לנו אותו ולא יהיה לנו עוד צורך במזגן, כי בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכים אותו.

הגדולים הם בעד המזגנים. הם אמרו, מיום שהתקינו מזגנים בבתי המדרש התרבו באי בית המדרש. כשלמדנו בישיבה, היינו עולים את כל העליה, ולא היה בישיבה לא קפה ולא

המבין...

תה, היינו ניגשים לברז של המים ושותים כוס מים ויושבים ללמוד.

בחורף היית מרגיש שכאילו רוח קרה יוצאת מתוך הרצפה, ואעפ"כ לא התיחסנו לכלום. בקיץ הרבה פעמים הרוח היתה נעמדת, למרות שיש שם חלונות גדולים. אתה עושה את כל הדרך, מגיע לבית המדרש מתישב ומזיע, ואעפ"כ לומד! לא היתה הוא אמינא אחרת. יוצא מזה, כיון שאין הוא אמינא אחרת, אז זהו זה!

אפילו אם חוסר המזגן היה פוגם לסטיפלער זצ"ל מלהיות שקוע עוד יותר בלימוד, או אפילו אם נגיד שהיה לומד קצת יותר טוב ע"י המזגן, אבל הוא הרגיש, שההשתיכות לעוה"ז תולשת אותו! בשבילו זה הפסד! הוא לא רוצה להיות תלוש מהעוה"ב, הוא רוצה להיות שייך לשם.

החזו"א אומר: שהת"ח הם מלאכים שהולכים על הארץ. מבחינת המהות שלהם, הם לא נמצאים על הארץ, הם נמצאים במקום אחר.

ניקח אדם שמתעסק באלקטרוניקה, והוא אוהב את המקצוע הזה מאד. כשהוא תופס איזה מכשיר על למנת לתקן אותו, אתם תראו שהוא לא מרגיש עייפות, לא מרגיש חום. הרבה פעמים מדברים איתו, והוא אפילו לא עונה... בין יבין

בס"ד	מצא את המסתתר				
לפרשת	שופטים				
ללא פסוים					
מצא 18 מילים בלבד בתפזורת. במאוזן, במאורך ובאלכסון.	מצא מימרה מסתרת .				
י	ל	ע	ח	ל	פ
ל	כ	ג	ל	ש	ה
ע	א	ח	ת	כ	ע
ב	ת	ש	ו	ב	ה
מ	ל	ו	מ	ע	י
י	ח	ט	ו	י	י
ס	כ	ב	ע	ו	ל
ו	ל	ה	ז	ה	י
ס	ח	מ	כ	ל	ג
י	ל	ח	י	י	ל
כ	ע	ג	ה	ע	ל
ל	ח	ה	ב	א	ע
י	ה	ע	מ	מ	ש
ג	כ	ב	ג	י	ש
ל	מ	ר	צ	כ	נ
נ	י	י	נ	מ	ה
ו	ד	ת	י	ח	ר
ד	ע	ט	ד	ט	ל
ז	פ	ח	ש	י	מ
ש	י	ל	ע	ח	ד
שפטים	שטרם	משפט			
שחד	מצבה	חום			
ברית	עדים	חשנה			
ימין	שמאול	חלך			
נכרי	אחיר	דין			
נגע	רבת	רום			
סוטים	נשים	זדון			

האם מצאת את המשפט:

יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם

הזה מכל ח"י העולם הבא

מאת : אבות ד', י"ז.

<p>בס"ד <i>אסונין חגיגותא שלמים</i></p>
<p>הבוקר/ צהרים/ערב ?</p>
<p><i>א ספת איפות?</i></p>
<p><small>בישיבת 'חכמה ומוסר' שכונת בנה ביתך רח' התאנה 2 רכסים. בנשיאות הרב"ג אברהם טוויל הכהן שליט"א ראש הישיבה.</small></p>
<p><small>לפרטים : הרב נתנאל יהב , טל' : 7124735 - 052 .</small></p>
<p><i>• ספנות האיכות היוצרות רק לכווקים.</i></p>
<p><small>בימי שני מדי שבוע מתקיים שיעור מפי ראש הישיבה שליט"א בשעה 19:45 בבית הכנסת הלבן ברח' אברבנל, בקריית חיים מערבית.</small></p>
<p><small>בכל יום שני בשעה 20:15 מתקיים שיעור תורה בביהכ"ס "נצר יעקב" ברח' טרניובסקי 9, קריית בנימין קריית אתא. ע"י אחד מרבני הישיבה.</small></p>

רבינו חיים ויטאל זצ"ל.

הכתוב אומר בפרשתינו: "לא ימצא כך מעונן ומנחש ומכשף". ומדוע, משום שהוא מכוחות הטומאה, ומחדיר המכשף בקהלו כוחות אלו. זהו שנאמר: "לא ימצא כך", כי יחלחל כך ארסו.

סיפר הגאון הקדוש רבינו חיים ויטאל זצ"ל, שפעם נפל למשכב והגיע לשערי מוות, ואז ראה ניכחו שני עמודי אש לוהטות עד שהסתנוור. מאז החל להבריא - מלבד חוש הראות. כי עמודי האש היכהו את ראייתו, וכאילו ענני אורה ריצדו לנגד עיניו רצוא ושוב, עולים ויורדים.

שמע אודות ערבי הבקי בעשבי מרפא, וידוע גם בכשפיו ופעלוליו. ביקש לקבל ממנו רפואה לעיניו, וגם לעמוד על סוד חכמתו. הלך למעונו, והיו שם אנשים רבים משועי ארץ. אמר לנער אחד שיאמר לשיך, כי יהודי אחד רוצה להכנס. מיד יצא אליו השיך בחיפזון ואמר: "בוא, הכנס, חכם היהודים, מדוע אדם גדול כמוך מטריח עצמו אלי, אם היית שולח את נערך הייתי ממהר לבוא לפניך!"

תמה רבינו ותמהו הנוכחים, כי השיך לא הכירו מעודו.

הושיב השיך את רבינו לפניו, פנה אל הנוכחים הרבים, ואמר להם: "לכו נא לביתכם - כי כל זמן שהרב יושב כאן, איני יודע להשיב לכם!"

יצאו כולם, ורבינו שאלו על תרופה לראייתו.

אמר לו: "איני יודע כלל!"

תמה רבינו: "איך תאמר שאינך יודע - הלוא ידעת לצאת לקראתי, ולומר מי אני?"

אמר לו: "היא הנותנת! משתמש אני בכוחות הטומאה. ולפתע הודיעוני ואמרו: הנה אדם גדול וקדוש עליון יהודי בא אליך, ואנו אין לנו כח לעמוד פה עימו - הסתלקו והלכו להם, וניטל ממני כל כוחי..."

לפיכך הוזהרנו שלא להשתמש בכשפים, כדי שלא להתדבק בסיטרא אחרא!

א. ראיית מקום נס שאירע לרבו, וראיית פני אביו ורבו שאירע להם נס.

סעי י שו"ע: על נס של רבו צריך לברך כשם שהוא מברך על נס של אביו. רמ"א. יש אומרים דה"ה אם רואה האדם שנעשה לו הנס מברך עליו כמו שמברך על המקום שנעשה בו הנס. ובמשנ"ב (סקכ"א) דברכה על ראיית האדם שנעשה לו הנס אינו אלא באביו או רבו או באדם מסויים, והנה מצינו לכמה מגדולי הפוסקים שהשמיטו הלכה זו דהמחבר והרמ"א כא, ובענין רבו כבר ציין במשנ"ב (סק"כ) דהיינו דווקא רבו מובהק, וכבר כתבו הפוסקים (בשו"ע י"ד סי' רמ"ב) שכהיום שרוב לימודינו מספרים לא שייך כ"כ רבו מובהק שרוב חכמתו היימנו, ולענין ברכה על ראיית אביו הלא הרמ"א הביא זאת בשם יש אומרים והוא שיטת האבודרהם מדיוק בגמי ברכות (נ"ד א) מדברי יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם וכו', ובשאר הראשונים מצינו הסבר אחר בגמי, וכיון דברכה זו נתקנה עקב שמחת ראיית חבירו ורשות הוא (כנ"ל אות א'), לכן לא נוהגים לברך ברכות אלו.

ב. על איזה הצלה מברכים 'שעשה לי נס' ועל איזה מברכים 'הגומל'.

סעי ט, שו"ע: יש אומרים שאינו מברך אלא בנס שהוא יוצא ממנהג העולם, אבל נס שהוא מנהג העולם כגון שבאו גנבים לבליה ובא לידי סכנה וניצול וכיוצ"ב אינו חייב לברך ויש חולק. וטוב לברך בלא שם ומלכות. ומ"מ בשעה שאירע לו ההצלה צריך לברך ברכת הגומל, דברכת הגומל לא קפידין כולי האי שיהיה נס גמור, וכדלקמן סוסי" רי"ט וכו' (- מ"ב סקל"א). ועיין היטב בכל דברי השו"ע משנ"ב ושעה"צ וביה"ל הכא ובסוסי" רי"ט, ומסקנת הדברים עפ"י דבריהם ודברי שאר גדולי האחרונים נחלק לשבעה אופנים.

אופן א: מי שהיה במצב של סכנה (אפילו אינה סכנה ודאית) ונעשה לו נס באופן היוצא לגמרי מגדר ההנהגה הטבעית של העולם, וכהא דמר בריה דרבינא (ברכות נ"ד א) שהלך במדבר וצמא למים, ונעשה לו נס ונברא לו מעין מים, לדברי הכל מברך הגומל, ומברך על הנס בכל פעם שרואה מקום הנס.

אופן ב: מי שהיה במצב של סכנה ודאית, דהיינו שעפ"י דרך הטבע אדם הנמצא במצב כזה או במקום אסון כזה אחת דתו למות, ובחמלת ה' עליו יצא משם בחיים.

וכגון מי שפגשוהו חיות טורפות, נחשים ועקרבים הממתיים, והיה השהות בידם להמיתו, ועפ"י דרך הטבע אין אדם יכול לימלט חי ממלתעותיהם.

ובכלל זה בני אדם אשר המה כחיות טורפות, דהיינו ליסטים רוצחי נפשות (מחבלים וכדו) אשר עפ"י דרך הטבע אין יוצאים מידיהם חי.

וכן מי שנפלה עליו מפולת של בנין או כותל, או שנפל ממקום גבוה, ובאופן שעפ"י דרך הטבע אין הסבר כלל אין ניצול אדם זה.

וכן כל כיוצא בזה, וכגון מי שהיה מעורב בתאונת דרכים או בפיגוע תופת באופן שעפ"י דרך הטבע ולהערכת מומחים אין אדם ניצול ממנה, או שזרקו עליו אבנים הממיתות או ירו עליו חיצי מות, ובמשך זמן מה לא היה לו מקום מסתור, ועפ"י הטבע אין אדם ניצול מאש תופת כזו.

בכל אלו יש לו לברך הגומל, וכשרואה מקום הנס משלושים יום לשלושים יום מברך 'שעשה לי נס במקום הזה'. אך בכל אלו והדומה להם יש לעשות שאלת חכם (לענין ברכת שעשה לי נס), כי לפעמים אין זה מצב של סכנת מות ודאית, אלא קרוב למיתת, וזא אין מברכים על הנס אא"כ ההצלה היתה בדרך פלאית (וכדלהלן אופן ד'). אופן ג: מי שהיה במצב של סכנה, אך לא במצב של מות ודאי, דהיינו שעפ"י דרכי הטבע שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו מצוי שאדם ניצול ממקרים רעים כאלו.

^[1] ההמשך יובא בעוד שבועיים אי"ה